

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤ' ΑΔΕΡΦΙ ΜΑΣ

ΤΟ ΖΩΖΟ ΒΑΤΙΜΠΕΛΛΑ

« Εἶμαι εὐχαριστημένος,
ἔγω πέντε πληγές »

(ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΖΩΖΟΥ)

Ξεκίνησες κ' ἐπῆγες ἄκακη ψυχή, κορυμὸν χαριτωμένο, μὲ μιὰν ἐλπίδα
ριζωμένη στὰ τρίσβαθα τῆς τρυφερῆς καρδιᾶς σου, τὰ σκλαβωμένα ἀδέλ-
φια μας ν' ἀντριέψεις μὲ τῆς λευτεριᾶς τὸ μυρωμένο ἀγέρι καὶ τὶς ἀγνὲς
παρθένες τὶς χαμηλοβλεποῦσες Ἡπειρώτισσες νὰ χαιρετίσεις μὲ τὸ χαμό-
γελο τὸ παρηγορητικὸ ἔκείνου ποῦ φέρνει ἀπὸ τὴν εἰρηνικὴν πατρίδα του
τὰ διαβασμένα μῆρα, νὰ πλύνει, νὰ γλυκάνει τὶς ἄλικες πληγές των.

Ξεκίνησες κ' ἐπῆγες σὺ ὁ ταπεινὸς προσκυνητής τοῦ ὥραίου, ὡμορφος
σύ, νὰ γίνεις τῆς φρυκτῆς τῆς μάχης τραγωδίας ταπεινὸς τραγουδιστής.

Καὶ στὴν ψυχή σου μέσα τῇ θρεμμένη μὲ τῆς ὡμορφιᾶς τὴν πάναγνη
γαλήνη, γιγάντωσες πανώρη πέρα πέρα τὸ κάστρο ἀφθαρτῆς ἀντρείας!

Ἐκεῖ ποῦ πρῶτα στὰ ρόδινα τὰ χείλια σου ξαναζωντανεμένα ἀχοῦ-
σαν τὰ χαριτωμένα εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου στῆς Ἀλεξαντρινῆς τῆς ἀμμου-
διᾶς τὰ χλωμὰ ἀραξοβόλια, τώρα τοῦ Σολωμοῦ τὸν Ὁρφικὸ τὸν Ὑμνο
ἔζουσες στῆς μάχης τοὺς σταχτόμαυρους καπνοὺς πάνω στὸ Ξεροβοῦνι
τῆς Ἡπείρου.

Ἡ Γύρτισσα ἡ Σφίγγα τῶν αἰωνίων Πυραμίδων ἡ γητεμένη φυλα-
χτόρισσα ξαπόλυσε ἀπ' τὰ κρύα σπλάγχνα τῆς βαρύθυμης λαχτάρα τὴν ὥρα
ποῦ ξετρελλαμένος λεβέντης πολεμοῦσες ν' ἀγκαλιάσεις τὸ ἀνάλαφρο, αἰθέ-
ριο φάντασμα τῆς Ἀγιαννιώτισσας Φροσύνης.

“Ομως τὸ παραμύθι γιὰ τὸ θρυλλικὸ θεμέλειωμα τοῦ γεφυριοῦ τῆς
Ἀρτας σοῦ εἶχε χαδέψει πιὰ τὸ ὥραϊο μέτωπο, ὃντας πρωτοπατοῦσες
τὸ τυραννισμένο χῶμα τῆς Ἡπείρου, μὲ κάρια μυστικὰ ἀπὸ δαφνολούσθια.

Σοῦ σάλεψε τὸ λογικό σου θεϊκὴ αὐταπάρνηση! Μ' ἔνα γεφύρι ἄϋλο
μ', ἀτράνταχτο νὰ γεφυρώσεις τὴν Παληὴ Ἐλλάδα μὲ τὰ ξακουσμένα Γιάν-
νενα προσπάθησες!

Ἄφτερον γο ποὺλι ἀκόμια ἐζήλεψες τ' ἀσκιαχτα φτερουγίσματα τῶν
ἀτσαλένιων ἀετῶν μας, γύρω στοῦ Μπιζανιοῦ τὶς πολυανταριασμένες κορυ-
φές, κι' ἀκολουθῶντας στὸν καλὸ τὸ δρόμο τὰ εὐζωνάκια μας, ἐσκόρπι-
σες τὴ κάρη τῆς ζωῆς σου γιὰ νὰ φυλάξεις τιμημένη τὴ σημαία μας πάνω
στὴ δοξασμένη Ἀετοράχη.

Τῆς μυθικῆς Δωδώνης τὰ συννεφιασμένα χοησμικὰ μηνύματα
τὰ ὄρμήνεψες ἐσὺ στὸ ἀσάλευτο τῆς ἴστορίας βίβλιο μὲ τὸ ἐρυθρὸ μελάνι
τοῦ κορμοῦ σου, χαράζοντας πάνω στὸ ηρωϊκὸ σου στῆθος τρισάγια
πεντάλφα.

Καὶ ωδὸν ἐσέ, μὲ ωδὰ τιμημένα στολισμένο ἡ Δόξα ξεπροβόδισε
στὸ τραγικὸ τοῦ Ἀζέροντα λιμάνι!

Ο Ζωζός Βατιμπέλλας είχε παταταχθεῖ ἐθελοντής στὸ ἔβδομο εὐζωνικό τάγμα καὶ ἀνῆκε στὸν τρίτο λόχο ποὺ φύλαγε τὴ σημαία τοῦ τάγματός του. Πληγώθηκε στὴ μάχη τῶν Πεστῶν ὅταν ἔγινε ἡ ἔφοδος γιὰ τὴν κατάληψη τῆς Ἀετοφράγχης τὴν 29 Νοεμβρίου 1912.

Πληγωμένο τὸν φέρανε τὴν ἄλλη μέρα στὸ πρόχειρο χειρονοργεῖο τῆς Σκλήριανῆς καὶ ἐκεῖ πέθανε. Είχε λαβωθεῖ ἀπὸ πέντε σφαῖρες καὶ ἦ πιὸ σοβαρὴ πληγὴ τοῦ ἥταν ἐκείνη ποὺ τὸν πέρασε πέρα καὶ πέρα στὴν κοιλιά. Ἡ αἰμορραγία τὸν σκότωσε.

Ο πάτερ-Πολύευκτος τοῦ δικοῦ μας Πατριαρχείου τὸν ἀναγνώρισε στὸ πρόχειρο νοσοκομεῖο καὶ ἔτοξεν ἀμέσως νὰ τὸν παρηγορήσει. Ο Ζωζός κι αὐτὸς τὸν εἶχεν ἀναγνωρίσει. Ἡταν ἥσυχος κι εὐχαριστημένος. Μίλησε μαζῆ του' τοῦ εἴπε πῶς ἥταν εὐχαριστημένος καὶ πῶς στέλλει στοὺς δικοὺς του' χαιρετίσματα μὲ τὴ παραγγελία νὰ τοὺς φέρει τὴν εἰδησην πῶς είχε μέσα του πέντε σφαῖρες. Καὶ γλυκά γλυκά, ἥσυχα ἥσυχα ἔεψυχησε.

Ο πάτερ-Πολυγέννητος τὸν κήδεψε καὶ τὸν ἔθαψε στὸν αὐλόγυφο τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀνω-Σκλήριανῆς.

Ο καλός μας φίλος κ. Παῦλος Γνευτὸς μᾶς ἔστειλε γιὰ τὸν πολύκλαυστο ἑταῖρο μας τοὺς ὀλίγους στίχους συμπαθείας ποὺ δημοσιεύθησαν ἀμέσως παρακάτω.

ΣΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΒΑΤΙΜΠΕΛΛΑ

Μιὰ χαραυγοῦλα ἐσήμανε τῆς λευτεριᾶς καμπάνα
Κ' ἐπροσκαλοῦσε τὰ παιδιὰ στὸ πανηγύρι ἡ μάνα
νὰ βγοῦν νὰ σημαδέψουν,
νὰ παιᾶσουν, νὰ γλεντίσουν, νὰ πλοῦν, καὶ νὰ χορέψουν.
Κ' ἐχόρεψαν κ' ἐχόρεψαν τριγύρῳ ἀπ' τὸ Μπιζάνι
Χορὸ ποὺ τὸν ἐχόρευαν καὶ στῆς Γραβιᾶς τὸ χάνι.
Μὰ ἐσένα, ὡς λεβεντόπαιδο, ἡ Δόξα σοῦ εἴπε «γύρε»
Κ' ἔνα στεφάνι σοῦβαλε κι ἀπ' τὸ χορὸ σ' ἐπῆρε.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΝΕΥΤΟΣ

ΜΑΒΙΛΗΣ

Ολύμπιος στὴ ζωὴ του, θέλησε νὰ χαρίσῃ τὴν πιὸ μεγαλόπερην διμορφιὰ στὸ θάνατό του. Καὶ τὴν τελευταία του πνοὴ τὴν ἔκαμε σονέτο στὴν Πατρίδα του. Ποιητὴς καὶ Ἡρωας μαζὶ, γεννημένος γιὰ πολιτείες ὑπερτέλειες δπου ἀσβεστες σιγολάμπουν ἡ φωτὶς στοὺς Ναοὺς τῶν Μεγάλων Ἰδανικῶν, πάλλευκες στὴν Ἀρετὴ καὶ θριαμβευτὴς στὴ σεμνὴ του μετριοφροσύνη, διάλεξε τὸν πιὸ δαφνοσπαρμένο μᾶ καὶ πιὸ αἵματόβρεχτο δρόμο γιὰ ν' ἀνέβῃ στὶς κορφὲς τῆς Δόξας.

Κ' ἐρρίγησεν ἡ παρθενικὰ γῆ τῆς Ἡπείρου ἀπὸ τ' ὄρμην καὶ σφιχταγκάλιασμα τοῦ Ποιητῆ κ' ἔσμιξε τὸ ἀστείρεντα δάκρυα ποὺ τὴν ἔχουν ραντίση μὲ τὸ τρισευγενικὸ αἷμα τοῦ Κεροκυαδίου τροβαδούφουν γιὰ νὰ βλαστήσῃ ὁ πιὸ μεγαλόπνιος ὑμνος τῆς Φυλῆς.

ΜΑΒΙΛΗΣ

«'Ἐν δὲ φάει καὶ ὥλεσσον»
("Ομηρος)

I

«Στὸ φῶς θανάτωσέ με!» Ὅμοιος ὁ Αἰαντας,
Μορφὴ τοῦ Ὀλύμπου, ἀντίκρυσε τὴν Μοῖραν
Τὰ ὄγρα γλαυκά του μάτια τὸν ἀγνάντεφαν
Τὸ θάνατο, νὰ τοῦ φωτάῃ τὴν Λύφα,
Στοῦ Γαριβάλδη, τὸ ἄλικο τὸ φόρεμα
Σὰ γύρεψε τὴν ἡρωικὴ πορφύρα!

'Αγαλματένια ἡ Ἡθικὴ κ' ἐπύργωνε
Τὸ λόγο του μεστή ἀπὸ Νοῦ ἡ Πατρίδα.
"Υστερη λάμψη στὰ μεγάλα μάτια του
Τὰ κουρασμένα, ἡ ἐχθρικὴ λεπίδα.
Μὰ ἦταν ὄγρα, ὅπως ὅλοι τὸν γνῶρίσαμε,
Σὰ ν' ἀναβράαν μιὰν ἀσωτην ἐλπίδα !

Στὴν Πλάνη ὁμπρός, γυμνός ἐστάθη ἀντίμαχος,
Νοῦς καὶ κορμὶ — καὶ μιὰν Ὀλύμπια χάρη,
Σὰ νέφι θεῖο τὴν δύναμη του ἐσκέπαζε
Μαζί, Σοφό, Ποιητή καὶ Παλληκάρι.
Σὲ μέταλλο σκληρὸ καὶ ἀπαλοφάντωστο
Ξανάχυσεν ἀτσάλι καὶ λογάρι !

II

Τὸ μεγάλο κορμὶ σου, ὁμπρός στὰ Γιάννενα
Κι' ὁ λογισμός σου, κορυφὴ τῶν κρίνων,
"Ἄς είνει ἀρχὴ ν' ἀνοίξῃ ἡ Πύλη διάπλατη
Τοῦ ὄχτρου, γιὰ νάμπη τὸ ἄνθος τῶν Ἑλλήνων !
Κι' ἂς Σοῦ κάμιονε οἱ Νέοι τὸ νεκροκρέββατο
Μὲ τῶν δαφνῶν κλαιαὶ καὶ μὲ τῶν σκοίνων,

Νὰ σὲ φέρουνε, "Ωραῖε καὶ ἀγναντε" Ἡρωα,
Σάν ἄγιο λειψανο, στὴν ἄγια Πύλη.
Τοῦ στρατοῦ τῆς Ἡπείρου, ὅλα ἃς σκύψουνε
Νὰ σοῦ ἀγγίξουν τὸ μέτωπο, τὰ χεῖλη.
"Απλὸς στρατιώτης — καὶ γὼ σκύβω, δίνοντας
Τὸν ὑστερὸ ἀσπασμὸ σ' Ἐσέ, Μαβίλη !

ΑΠ' ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

„Ἀπ' τὸν κύκλο μας πῆγαν ἀπὸ καιρὸ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Πατρίδα
καὶ οἱ φίλοι μας κ. κ. Δ. Γουναρόπουλος, Ι. Καζούλης, Μιλ. Μάρκος.